

PAL voor de leefomgeving

Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit

Gedeputeerde en Provinciale Staten van Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Werk aan een bredere basis voor het groenbeleid!

Datum : 24 september 2012
Onderwerp : **PAL-advies Uitvoeringsprogramma Groen**
Ons kenmerk : PAL 2012/033
Aantal pagina's : 3

Geachte leden van GS en PS,

De bespreking van het Uitvoeringsprogramma Groen in onze vergadering van afgelopen vrijdag heeft geleid tot dit advies om de uitvoering en uitvoerbaarheid van het groenbeleid te versterken. Naar aanleiding van onze conferentie [Wat te doen met het groen?](#) van afgelopen donderdag komen wij later dit jaar met een uitgebreider advies over de beleidsmatige toekomst van landschap, recreatie en natuur in Zuid-Holland.

Allereerst ondersteunen wij de hartenkreet van groengedeputeerde Han Weber bij onze groenconferentie dat het na twee jaar van stagnatie tijd wordt om de uitvoering van het groenbeleid met kracht ter hand te nemen, temeer omdat de provincie op dit vlak geen geweldige reputatie heeft. Ook voor groen geldt het adagium 'stilstand is achteruitgang'. In onze ogen is een bredere basis voor het groenbeleid van essentieel belang voor een krachtige uitvoering. Om op korte termijn tot een kort en krachtig advies te komen beperken wij dit advies tot dit kernpunt. Die bredere basis gaat voor ons ook over de wijze van samenwerking met partners om te komen tot beleidsvernieuwing.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen in het groenbeleid die wij ondersteunen en waar wij in dit advies verder niet op ingaan, zoals een sterkere inzet op recreatieve netwerken en een scherper oog voor de (boven)regionale provinciale rol en meerwaarde en voor een gebiedsgerichte aanpak. Ook dienen uiteraard projectvoorstellen van partners gehonoreerd te kunnen worden die passen binnen het provinciale beleid en de daarbij passende uitvoeringsprogramma's en subsidieregelingen (waarvoor dit uitvoeringsprogramma voor groen het kader biedt). Verder biedt het werken met jaarschijven de ruimte om te leren van eerdere ervaringen en deze te verwerken bij het herijken en vernieuwen van het beleid. Gezien het grote publieke belang dient de uitvoering van Recreatie om de Stad (RodS) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) met kracht ter hand te worden genomen en tijdig te worden afgerond.

Samenvatting

Een krachtige uitvoering van het groenbeleid is gebaat bij een breed inhoudelijk, publiek, politiek, bestuurlijk en financieel draagvlak. Die verbreding is noodzakelijker naarmate die provinciale financiële middelen schaarser zijn. Wij constateren dat in het provinciale groenbeleid die verbreding en samenwerking met partners nog beperkt van de grond komt en adviseren dit te verbeteren. Zo kan aan die inhoudelijke verbreding gewerkt worden door gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit te transformeren tot gebiedsvisies en door sectorale provinciale beleidsvisies samen te laten komen of samen te voegen in één omgevingsvisie. Succesvolle samenwerking is gebaat bij het samen met partners op zoek gaan naar gemeenschappelijke doelen en gedeelde oplossingen, wat gechargeerd geformuleerd meer is dan het bij de uitvoering op zoek gaan naar partijen die invulling willen geven aan het provinciale groenbeleid.

Adviespunten

Werk aan een bredere basis voor het groenbeleid

Binnen het groenbeleid (interne integratie)

Hoewel zowel in de groenvisie als in het uitvoeringsprogramma de wens wordt uitgesproken om integraler en gebiedsgericht te werken zien wij hier in deze stukken nog weinig van terug. Zo zien wij binnen deze twee documenten nog een **inhoudelijke driedeling naar agrarisch ondernemerschap (Profit), groenbeleving (People) en biodiversiteit/natuur (Planet)**, waarbij deze drie waarden in een bepaald gebied zelden samenkomen (dus meer of-of-of in plaats van en-en-en), wat niet bevorderlijk is voor het realiseren van ruimtelijke kwaliteit of een duurzame ruimtelijke ontwikkeling (met oog voor Profit, People én Planet). Hierdoor ontstaat bij ons de indruk dat in het groenbeleid de sectorale indeling van de ambtelijke organisatie leidend is voor de provinciale inzet dan de maatschappelijke opgaven waar Zuid-Holland voor gesteld staat. Er zijn overigens wel aanzetten tot inhoudelijke verbreding. Zo is nu wel oog voor het versterken van de natuurwaarden in recreatiegebieden, maar helaas te weinig voor het versterken van de recreatieve waarden in natuurgebieden. Waar er wel oog is voor agrarisch ondernemerschap, missen wij dit oog voor ondernemerschap bij de groenbeleving en biodiversiteit, terwijl diverse partijen hier al sinds jaar en dag invulling aan geven en waar het boek [Waardevol Groen](#) ook veel goede voorbeelden van toont. Wij verzoeken het provinciaal belang bij de ketenmakelaar beter te onderbouwen. Ook de afzet van streekproducten is immers primair een taak van de markt. Publieke argumenten voor ondersteuning van die vermarkting zijn o.a. de versterking van de stad-land relatie en vergroting van de toegevoegde waarde van de veelal kleinschalige(r) landbouw rond de stad. Dit versterkt de vitaliteit van de landbouw en de aantrekkelijkheid van het landschap rond de stad, waardoor de burger meer waardering krijgt voor het buitengebied en haar producten. Daarnaast vormt hier b.v. ook het verwerken van groene reststromen voor (stedelijke) energieproductie en het sluiten van kringlopen een publiek belang. Ten slotte vragen wij aandacht voor de kwaliteitsborging van deze streekproducten.

Buiten het groenbeleid (externe integratie)

Verder constateren wij dat in deze documenten de voor de hand liggende inhoudelijke integratie van groen met water (die belangen gaan immers vaak samen) nog beperkt aanwezig is, waardoor kansen (synergievoordelen) voor kwaliteitsversterking en kostenbeperking worden gemist. De integratie met andere beleidsvelden is in beide groendocumenten ook nog beperkt terug te vinden. Dit geldt overigens niet voor het cultureel erfgoed, dat in lijn met onze adviezen over de [startnotitie](#) en [visie](#) reeds behoorlijk in het ruimtelijk en groenbeleid lijkt opgenomen. De hierin door ons bepleite versterking van het (recreatief) vaarnetwerk is overigens niet gebaat bij de overdracht van de regie van het vaarwegbeheer naar de waterschappen, voor wie recreatie geen kerntaak is.

Inhoudelijk verbreding via een integrale omgevingsvisie

Daarnaast constateren wij dat de aparte / sectorale visies en uitvoeringsprogramma's voor groen, cultureel erfgoed, ruimte, mobiliteit, milieu en duurzaamheid nu niet bepaald die beoogde integraliteit bevorderen, temeer omdat die sectorale visies ook niet samenkomen in een integrale omgevingsvisie of in integrale gebiedsvisies en -uitvoeringsprogramma's. Wij raden aan onze oproepen tot inhoudelijke verbreding in onze groenadviezen over de [startnotitie](#) en [visie](#) sterker te laten doorwerken, juist in deze fase van de uitvoering.

Inhoudelijke verbreding via integrale gebiedsvisies

Inhoudelijk zouden de gebiedsprofilen ruimtelijke kwaliteit mogelijk wel een aanzet kunnen vormen voor zo'n integrale gebiedsvisie, maar dan zullen deze nu nog vooral op visuele kwaliteit gerichte profielen getransformeerd dienen te worden naar echt integrale gebiedsvisies met **oog voor de gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde** van alle functies en kenmerken in het gebied, zodat er in zo'n visie ook voldoende verdien capaciteit zit, waardoor deze verder gaat dan de tamelijk vrijblijvende teksten en beelden van een alleen voor de provincie zelfbindend gebiedsprofiel. In ons advies [Gebiedsprofiel: stomp of stuwende kracht?](#) constateerden wij dat die drie waarden in die profielen nog te beperkt worden uitgewerkt.

Publieke, bestuurlijke, politieke en financiële verbreding

Procesmatig dienen van aanvang af alle relevante (gebieds)partijen bij de ontwikkeling van zo'n gebiedsvisie betrokken te worden, zodat hiervoor een **breed publiek, bestuurlijk, politiek en financieel draagvlak** ontstaat. In Midden-Delfland is zo'n visie ontstaan als uitkomst van een kort en intensief proces waarbij alle relevante partijen samen met elkaar enkele dagen in een boerderij zijn gaan zitten. Verder vragen wij in het groenbeleid ruimte voor het stimuleren en honoreren van goede bewonersinitiatieven en vragen wij aandacht voor de communicatie van het groenbeleid naar onze inwoners.

Benut kansen door betere samenwerking

Wij ondersteunen de provincie in haar streven het groenbeleid te vernieuwen en daarbij meer ruimte te bieden aan partners. Nu de provincie - mede vanwege gebrek aan financiële middelen - steeds meer moet samenwerken om groene en andere publieke doelen te realiseren vraagt dit met name voor het groene domein om een omslag in houding en om de ontwikkeling van andere vaardigheden. De tijden waarin beleidsmatig gestreefd werd naar 100% publiek verwerven, beheren en inrichten van groen liggen immers achter ons en zullen ook niet snel meer terugkeren. Wij gaan ervan uit dat de betreffende medewerkers van de provincie voldoende zijn of worden begeleid voor deze nieuwe, open en meer op consensus gerichte aanpak.

De essentie van succesvolle samenwerking - waaronder ook netwerksturing - is dat je als provincie samen met partners pro-actief en reeds in een vroeg stadium van de beleidsontwikkeling op zoek gaat naar gemeenschappelijke doelen en gedeelde oplossingen die niet op voorhand vast liggen, dus met ruimte voor onderhandeling en voor in dat kader uit te voeren onderzoek en ontwerp.

Het uitvoeringsprogramma groen wekt bij ons de indruk dat de provincie op het eind van de rit, nu het bij het groenbeleid op uitvoering aankomt, vooral top-down op zoek is naar partners die hier (op regionaal en lokaal niveau) uitvoering aan willen geven ('kom maar met plannen die passen binnen ons beleid'). Hiermee ontnemt de provincie zichzelf op voorhand de ruimte en mogelijkheden om succesvol te onderhandelen en samen te werken met partners op basis van wederzijdse betrokkenheid en gedeelde ambities en doelen. Want allerlei initiatieven vanuit marktpartijen, maatschappelijke partners of bewoners zullen zelden precies passen binnen die provinciale groene doelen en uitvoeringsprogrammering. Dit is uiteraard geen pleidooi om die provinciale doelen los te laten, maar om de ruimte te creëren voor samenwerking en synergie, met oog voor meer en wederzijdse publieke en ook private belangen. Vernieuwing betekent ook het verantwoord nemen van risico's en het op de koop toe nemen van mislukkingen. Dit laat onverlet dat de provincie verantwoording dient af te leggen voor de besteding van haar middelen, die uiteindelijk effectief bij zullen moeten dragen aan provinciale en publieke groene doelen, wat weer vraagt om monitoring en evaluatie en het als gevolg daarvan zo nodig bijstellen van het beleid. In dat verband zien wij evaluatieve voortgangsrapportages met belangstelling tegemoet.

Wij hopen u hiermee van dienst te zijn om te komen tot groenbeleid dat meer de vrucht is van samenwerking met partners en met een bredere inhoudelijk, publieke, politieke, bestuurlijke en financiële basis. Een spoedige reactie op dit advies zien wij met belangstelling tegemoet.

De Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit van Zuid-Holland,

L. van Rijn-Vellekoop

J.M. Brouwer

W.G.

W.G.

Voorzitter

Secretaris